

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Richardt & Becker,
Herrsgaarden
Berritsgaard
paa Lolland,

1847.

F. Richardt del.

© A. Reitzels Forlag.

L. W. Tegner & Katiendorffs lith. Inst.

BERRITSGAARD

paa Lolland.

Berritsgaard.

Denne Herregaard hører under Baroniet Guldborgland og ligger i Taars Sogn, Musse Herred, paa Lolland, henved $\frac{1}{2}$ Mill Nordost for Saxtjøbing, til hvilken Byes Landsogn den tidligere hørte. Den bestaaer af et toetages, grundmuret Huus, tildeels med hvælvede Kjeldere og et sextantet Taarn midt paa Bygningens sydlige Side, saaledes som høstaaende Prospect udviser; det Hele er — endskjendt Gaarden blev beboet indtil Aaret 1804 — vedligeholdt temmelig usforandret i sin gamle Skikkelse, med Beboelsesleilighed i nederste, Ridderisal og Gæsteværelser i øverste Etage, og vækker nu ved sin tarvelige Simpeltid vor Forundring, naar man betænker at den fra 1738—1804 blev beboet af to af Danmarks rigeste Godseiere; men i det forrige Aarhundrede gjorde man kunns faare ringe Fordringer til sin daglige Dølg, medens talrige Heste, et stort Tjenerstab, rigt Sølvstøt og megen Pragt ved enkelte Leiligheder ansaaes for nødvendigere, endog for den mindre Bemidlede. — Bygningen er uden Tvivl opført i Aaret 1586 af Fru Lisbeth Friis, Jacob Hvitfeldts Enke, som en Steen over Indgangen til Taarnet med hendes og hendes Mandes Navn og Vaaben samt det anførte Aarstal udviser; man har villet vindicere den en større Alder, navnlig paa Grund af Bygningsmaaden og Kjeldernes Udseende, men dertil findes der dog neppe nogen tilstrækkelig Anledning, skjønt det uden Tvivl er vanskeligt, afgjørende at benægte en saadan Paastand. Gaarden har vistnok aldrig været heelt omgivet med Grave, hvorvel disse endnu mod Slutningen af forrige Aarhundrede indtog en betydelig større Udstrækning, end nu. De udmærkede grundmurede Udbygninger ere opførte 1790 af Baron P. A. Lehmann paa et Kornmagasin nær, som er opbygget 1844 af Baroniets nuværende Besidder.

Berritsgaard er iøvrigt betydelig ældre, end den nuværende Hovedbygning, og forekommer allerede i Erik af Pommerns Tid, da den tilhørte den ældgamle — allerede i mere end tre Aarhundreder uddøde — Familie Pisse, Pysse, Pøse eller Pøiseke, der urigtigen antages for at være indkommen med Kong Christoffer af Bayern. En Hartvig Pysse boede i Aaret

1417 i Taars Sogn og eiede uden Tvivl Berritsgaard, der i hvin Periode — ligesom de fleste danske Herregaarde — ikke var stort andet end en dobbelt Bondegaard, hvorfor den ogsaa endnu i langt senere Tider kunns ansloges i Sødskendeskifter til 8 Pund Korn eller 32 Td. Byg i aarlig Afgift; den havde sit Navn af den lille By Berrit, i hvilken den laae og som den efterhaanden opslugte; endnu i Aaret 1502 omtales en Bondegaard i Berrit, men 1551 var hele Byen afbrudt. Den kan dog — efter Hovedgaardens Oprettelse — neppe have udgjort mere end 2—3 Gaarde og nogle Huse, da alt det senere fra Berrit By under Hovedgaarden indtagne Guds ikke anslaaes høiere end til 5 Pund 10 $\frac{1}{2}$ Sk. Korn eller henved 22 Td. Byg i aarlig Afgift, og den 1502 omtalte Gaard i Berrit svarede 2 Pund Byg, 2 Sk. Grot. og en Skjeppe Havre eller ialt lidt over 2 $\frac{1}{2}$ Pund Byg, hvilket udgjør næsten det Halve af hele Beløbet.¹⁾ Hans Pøseke til Berritsgaard forekommer i Aarene 1462—72, i hvilket sidste Aar han var Hovedsmand paa Nalholm; han var rimeligvis en Søn af den Foregaaende, og med hans Søner synes Familien at være uddød paa Sværdsiden, i det Mindste paa Lolland. Af disse nævnes Marquard Pøseke som Kannik i Roskilde 1502, da han til sin Søster, Fru Ingerd Hans Datter, folgte sit Gods i Lolland, som han deels havde arvet efter sin Fader, Hans Pøseke, og sin Broder, Eiler Pøseke, deels havde kjøbt af sit Sødskendebarn — sin Faders Søsterdatter — Fru Birgitte Eriks Datter, Emmike Venstermands Efterleverke, og som foruden hans Andeel i Berritsgaard udgjorde 3 Gaarde i Kullerup og 1 Gaard i Berrit.

Fru Ingerd Hans Datter Pøseke kom saaledes i Besiddelse af hele Berritsgaard, som hun forenede med Durebygaard, der havde tilhørt hendes afdøde Hgtefælle, Erik Dlusfen Blaa, den sidste Mand af denne ældgamle

¹⁾ Naar denne Gaard i Hist Tidsskr. II, 124 ansættes til den dobbelte Landgilde, da berøer dette paa en Feiltagelse, som det pag. 171 aftrykte Document noksom udviser.

Berritsgaard.

danste Slægt, og saaledes mellem disse to Nabogaarde bevirkede en — rigtignok kunsk fortløbet — Forening, som atter blev fuldbjort efter 253 Aars Forløb og nu formodentlig vil bestaae i lang Tid. Fru Ingerd boede indtil sin Død i Maribo, og begge Gaardene tilfaldt hendes eneste Datter, Fru Barbara Griks Datter Blaa, som fik Otto Clausen Hvitsfeld til Krumstrup, der levede 1525, men var død 1529, medens hun endnu levede som Enke 1538.¹⁾ — Blandt deres Børn tilfaldt Berritsgaard Christoffer Hvitsfeld, som udmærkede sig i Grevens Felde samt især ved Reformationens Indførelse i Norge og paa Island; han var Rigets Raad og efterhaanden Befalingsmand i Nyborg, Thronhjelm, paa Bergenshuus og Gulland. Endnu i Moderens levende Live fik han af Kong Frederik 1529 udvirket Tilladelse til at en Gaard i Killerup, som Hr. Marquard Bøiske havde kjøbt af Fru Birgitta Griks Datter, maatte overdrages ham, uagtet Kongen hidtil havde nægtet at udlevere den, da den betragtedes som hørende til Fru Birgittes Brodersøns Gods, der blev inddraget under Kronen efterat han var død i Skotland, rimeligviis i Landflygtighed. — 1534 kjøbte Christoffer Hvitsfeld af Bpns Bispestol et øde Byggested i Killerup, der svarede 1 Pund Byg²⁾ og 2 Sk. Grot i Landgilde; 1545³⁾ tilbyttede han sig en Gaard i Korbek og lod samme Aar opføre en Mølle i Taars Sogn, hvortil han først indhentede alle Sognemændenes Samtykke, „dem alle til Hjælp og Gavn“; 1549 skænkede Kongen ham to Stykker Jord i Bjerres Bønger i Sarkjøbing Sogn, hvilke svarde 1 Pund Byg i aarlig Skuld. De vidtløstige Stridigheder angaaende Skovhugst i Berrits og Korbeks Skove, som Berrits By og senere Berritsgaard maatte føre i næsten 200 Aar med alle Naboer, begyndte i Fru Barbara Blaas og Christoffer Hvitsfelds Tid at antage en saa heftig Charakter, at det næsten synes at have været en formelig Felde, men Pladsen tillader ikke her at gaae nærmere ind paa denne interessante Sag, som ogsaa er behandlet med tilstrækkelig Udførlighed i den oftnævnte Afhandling i Hist. Tidsskrift.

Christoffer Hvitsfeld døde 1559, hvorefter Berritsgaard tilfaldt hans endnu umyndige Børn, for hvilke deres Morbroder, Rigsråden Børge Trolle til Lilla i Skaane, var Formynder. Af disse er den meest bekjendte Arrild eller Arrild Hvitsfeld, Danmarks Riges Raad og Cantstjer, udbødelig ved

sine Fortjenester af Fædrelandets Historie, der uden hans Samlinger kunsk vilde være saare usfuldstændig i Middelalderen og endnu desværre er mager nok. Han besad Berritsgaard og Lilla i Sameie med sin yngre Broder, Jacob Hvitsfeld, og benævnes til begge, dog efter 1575 ikke til Berritsgaard før efter Broderens Død; imidlertid havde Brødrerne 1571 kjøbt to Bøndergaarde, i Korbek og Langget, der tilsammen i Landgilde svarede 3½ Pund Byg og 2 Skill. Grot,¹⁾ samt 1573 ved Magestifte erhvervet 4 Gaarde og et Huus i Korbek samt 1 Gaard i Nørre Langet. Jacob Hvitsfeld benævnes desuden ogsaa til Mullerup i Fyen, — hvis Hovedbygning han skal have opført, — til Lilla og Berritsgaard, var Lehnsmænd i Trondhjem og døde 1583; hans Frue, Lisbeth Friis,²⁾ overlevede ham i 48 Aar og eiede i denne Tid Berritsgaard, der i hendes lange Besiddelsestid undergik adskillige Forandringer, af hvilke den vigtigste var at hun 1586 opførte den nuværende Hovedbygning. — Strax efter Jacob Hvitsfelds Død synes der atter at have hersket Sameie imellem hans Arvinger og Arrild Hvitsfeld, der i Aaret 1584 benævnes baade til Lilla og Berritsgaard, men paa samme Tid har rimeligviis et endeligt Skifte fundet Sted, eftersom han 1586 og siden fremdeles altid benævnes til Ddersberg, en Herregaard i Skaane, som senere kom til hans Søsters Ulfom, de Ulfelder. Arrild Hvitsfeld var Rigets øverste Secretair, blev 1586 Rigsråd, 1595 Rigets Cantstjer og begyndte fra dette Aar af at udgive sin Danmarks Historie, der kom for Dagen efterhaanden som hans øvrige Forretninger levede ham Tid; i Ambassader og diplomatiske Forhandlinger blev han oftere brugt og var i mange Aar forlehnet med Drarholm, nu Adlersborg, hvorfra Fortalen til flere af hans Bøger er dateret. Han var aldrig gift, som der fortælles fordi han ikke ansaae Hægtestanden for at kunne harmonere med Forretninger og Studeringer. Fra 1583 af var han Patron for Herlufsholm Skole, som han viste stor Omhu, saa at han med Rette regnes iblandt Stiftelsens Fædre; 1608 trak han sig tilbage fra Forretningstilværelsen og tilbragte sine øvrige Dage paa Herlufsholm, hvor han beboede den Hjørnesal, der efter den nyere Indretning bruges som Epistekue og som i halvandet hundrede Aar efter kaldtes Arrild Hvitsfelds Stue; han døde den 16 Decbr. 1609³⁾ og ligger begravet i Herlufsholms Kirke, hvor hans Lig endnu 1812 var fuldkommen vel conserveret, men siden

¹⁾ Hun angives i Hist. Tidsskr. II, 131 endnu som levende 1541, hvilket dog er uvist, da Documentets Aar er feilstreket (1651) og vilkaarligt henført til 1541.

²⁾ Ikke 8 Pund, som der anføres i Hist. Tidsskr. a. S. pag. 127; i Documentet staar tydeligt: „ett“ den sammesteds yttrede Fermodning, at det skulde være en dobbelt Bøndergaard, falder saaledes bort af sig selv.

³⁾ Ikke 1544, som Hist. Tidsskr. angiver.

¹⁾ Dette Kjøb omtales i Hist. Tidsskr. a. S. pag. 153 og pag. 161 Not. 28, men begge Steder med urigtig — kjendt indbyrdes forskjellig — Angivelse af Landgilden.

²⁾ Hun udgives næsten altid for en Datter af Henrik Friis til Orsklunde, og Margrethe Wille eller Wille, hvilket dog, som Naabnet over Porten paa Berritsgaard udsiger, er urigtigt, da Moderen var Margrethe Bildt af den aldgamle Familie, som eiede Raunholt og Rygaard.

³⁾ Ikke 1608, som Hist. Tidsskr. anfører.

Berritsgaard.

har ligget i en tillukt Kiste, da det tidligere ikke altid er behandlet med den Ærbødighed, en saadan Mands Levninger vel kunde gjøre Fordring paa.

Fru Elisabeth Friis bestyrede imidlertid Berritsgaard, medens Arrild Hvitfeld som sine Broderbørns Formynder med stor Flid og Omhu gif hende til Haande i de mangfoldige Trætter og Processer, hun efter hiin Tids Skik maatte udholde om Eiendommens Grændser, og af hvilken navnlig en — om Engen Ludsemae — varede i 20 Aar. Rimeligviis for at faae No tog Fru Elisabeth 1592 kongeligt Laasebrev over Berritsgaard og Gods, der da udgjorde 15 Gaarde i Taars, 3 Gaarde og en øde Jord i Kalls, Fauerstedgaard, 7 Gaarde i Killerup, alle i Taars Sogn, 3 Gaarde i Langet i Radsfød Sogn og 10 Gaarde i Rørbe i Sarfjøbing Sogn, ialt 39 Gaarde og den øde Jord, hvis Afgift var som af en lille Gaard, 4 Td. Byg¹⁾. Samme Aar kjøbte hun endnu en Gaard og en øde Jord i Taars Sogn samt en Gaard i Hjelm i Maibølle Sogn, 1624 3 Gaarde i Taars, 1625 1 Gaard i Taars, 1 i Tørebø, 1 i Maibølle samt Halvparten af 2 øde Jorder i Keersø, alt i Mudsø Herred; 1591 erhvervede hun ved Mageffiste med Kongen 1 øde Gaard i Taars samt 2 Gaarde i Skaane, 1623 4 Gaarde i Taars Sogn i den ved Udskiftningen neblagte Tøderød eller Tuderød By samt 2 Gaarde i Sønder Herred imod Gods paa Falster og Møen. — I Aarene 1620—21 førte hun i Forening med Durebygaard's Eier en mærkelig Proces med Borgermester og Raad i Sarfjøbing, som havde kaldet en Sognepræst, hvorimod begge Herregaardenes Eier protesterede, da de ikke vare adspurgte, uagtet deres Hovedgaarde laae til Sarfjøbing Sogn og med deres Bøndergods bidroge det Meste til Præstens Underhold. Dommen gif dem imidlertid imod, da saadant aldrig tidligere havde været sædvane, og rimeligviis gav denne Strid Anledning til at Berritsgaard blev lagt under Taars Sogn samt at Durebygaard's følgende Eier opførte et Capel paa Gaarden.

Fru Elisabeth Friis døde 1631, hvorefter Berritsgaard tilfaldt hendes Søn, Henrik Hvitfeld til Kalls, Ridder af Elephanten, Befalingsmand paa Landecrone Slot, som han 1644 med en ringe Besætning forsvarede tappert i flere Uger imod de Svenske under Gustav Horn, indtil Boldene næsten vare nedskudte. Han fik 1640 ved Mageffiste med Kongen 2 Gaarde i Taars imod 2 Gaarde i Hjelm og døde 1653, hvorefter Berritsgaard tilfaldt hans Datter,

Ollegaard Hvitfeld, som var gift med den bekendte Rigshofmester Joachim Gersdorf til Tundbyholm¹⁾ i Skaane, Ridder af Elephanten ic., der allerede Aaret efter solgte Berritsgaard til en tydsk Adelsmand, Hans Wilhelm von Harstall til Schrecksbach, Kreuzberg og Mühlen, der havde været Staldmester hos den udvalgte Prinds Christian den Femte paa Nykjøbing Slot og siden hos dennes Gemalinde, Prindsesse Magdalene Sibylle, som 1652 ægtede Hertugen af Sachsen Altenburg. Til Berritsgaard hørte da 17 Gaarde i Taars, 4 Gaarde i Tøderød, 5 Gaarde i Killerup, 4 Gaarde i Kalls, Fauerstedgaard og Bramstøftegaard, alle i Taars Sogn, 8 Gaarde i Rørbe og 1 Gaard i Keersø, i Sarfjøbing Landsogn, 3 Gaarde i Langet i Radsfød Sogn, 1 Gaard i Hjelm, 1 Gaard i Maibølle, 1 Gaard paa Langeland, ialt 47 Gaarde, desuden 320 Eviins Olden eller 13 Td. 2 Sk. Hartkorn Skov. Hans eneste Søn var Christian Ulrich von Harstall, Overstaldmester, Ridder af Dannebrog, der først stod i sachsen-altenburgisk og gothaisk, siden i dansk Tjeneste og var een af Christian den Femtes Yndlinger, til hvem der gjordes rigelige Foræringer af Krongods, medens der ellers kunde herfse Sparksomhed nok, naar der var Tale om Pension til en Præsteente eller en afganget Embedsmand. Mærkeligt nok er det at, medens ingen af Berritsgaard's tidligere Eier af Kongerne faaer noget Jordegods ill Foræring, — blot med Undtagelse af et Par øde Jorder, som svarede nogle Tønder Korn i aarlig Skuld, — saa faaer nu, strax efter Souverainitetens Indførelse, denne Yndling 1687 13 Gaarde og 5 Huse i Rørbe, ialt 103 Td. Hartkorn, med 1 - 3 Aars Skattefrihed, frit Birkething for Gaardens Gods, naar det ikke laae over 2 Mile borte, 1689 Maibølle, Birnæs og Kettinge Sognes Kongetiende og Vindeby Sogns halve Kongetiende, ialt matriculerede for 97 Td. Hartkorn, Taars og Birnæs Sognes Kirketiende, matriculerede for 60 Td. Hartkorn, samt endeel Bøndergods, anslaaet til 1300 Mdl.: paa den Maade forsvandt efterhaanden Krongodserne. Desuden fik Overstaldmesteren 1697 kong. Tilladelse til at indtage Bramstøftegaard, Fauerstedgaard samt endeel Gods fra Tuderød, Killerup og Taars — ialt 29 Td. Hartkorn — under Hovedgaardens Frihed, hvorved denue forsøgedes fra 37 til 66 Td. Hartkorn. 1693 kjøbte han Taars Sogns Kongetiende, tog 1699 — formodentlig i Anledning af Kongens Død — sin Afsked og levede indtil sin Død 1719 paa Berritsgaard, hvor han roses for Godgjørenhed imod de Fattige. Hans yngste Datter, Sophie Charlotte von Harstall, Enke efter Overkrigssecretair, Generalmajor Joh. Christoffer von Rørbi til Hellerup, kjøbte sin Søster Dorothea Magdalenes Andeel i Berritsgaard og solgte det Hele

¹⁾ I Hist. Tidsskr. II, 158 Not. 25 anføres den samlede Landgilde, men da et Pund Byg antages for 4 Td. og Tønden til 8 Skjæpper, medens den kun var 6, bliver den hele Beregning desværre urigtig; sammenseds angives 1 Skill. Grot til et Lod Søb, en Regning, der maaste paafer 150 Aar tidligere, men ingenlunde 1592, da 1 Skill. Grot neppe har været mere end 10 Skill. danske eller 2 Sk. Korn, Byg eller Rug.

¹⁾ Ikke Durebyholm, som Hist. Tidsskr. har.

Berritsgaard.

1729 for 37,000 Rdl. Courant til Abraham Lehn, hvis Besiddelsestid fordrer en udsørligere Dmtale.

Abraham Lehn nedstammede fra en rig Kjøbmandsfamilie, der under Tredivaarskrigen skal være indvandret til Kjøbenhavn og efterhaanden blev besvogret og beslagt med de bekendte Kjøbenhavnske Familier, Edinger, Wigand, Becker og Flere. I Aaret 1719 blev Abraham Lehn — som to Aar forveien var bleven Student — myndig under Curator og overtog da den i hine Tider usædvanlige Formue af 211,000 Rdl. Courant. Han reiste derefter udenlands og gav uskyldigen Anledning til den Duel, hvori Tordenskjold blev myrdet, thi det maa nu ansees som afgjort at der aldeles ikke har været nogen Forbindelse mellem deres Reiser, end sige at Tordenskjold skulde have havt Ovsigt med Lehn, hvis Pengetab hos de falske Spillere i Hamborg ogsaa er betydeligen overdrevet, da det ikke har været saa stort at det har forvoldet nogen usædvanlig Udgift, som i saa Fald vilde være bekendt af de Regnskaber og Beretninger om Lehns Pengesager, der endnu findes. Efter 14 Maanedes Reise, paa hvilken især de forskjellige Steders Mærkværdigheder bleve besøgt og betydelige Samlinger af Natur- og Kunstgjenstande, Malerier, Kobberstik og Bøger indkjøbte, vendte Lehn tilbage og købte i Aarene 1725—26 3 Godser paa Holland, nemlig Høibygaard, Fuglsang og Prierstov, ialt 265 Td. Hartkorn frit, 1831 Td. ufrit Ager og Eng, 3 Td. frit og 13 Td. ufrit Skov og Møllestyldes Hartkorn samt 186 Td. Hartkorn matriculerede Konge- og Kirketiender; hermed forenede han 1729 Berritsgaard, hvis Størrelse da angives til 66 Td. frit Ager og Eng, 2 Td. Skovstyldes Hartkorn, 314 Td. ufrit Ager og Eng 1 Td. Skovstyldes Hartkorn, indbefattende 18 Gaarde i Laars, 4 i Kullerup, 21 i Rørbek, 3 i Tuderup, 5 i Kalls, 1 i Maibølle, 1 i Hjelm, 1 i Keersø, 3 i Langet, ialt 57 Gaarde; dertil Kirketienden af Laars og Birnæs Sogne, matriculeret for 56 Td. Hartkorn, samt Kongetienden af Laars, Maibølle, Birnæs og Kettinge Sogne, matriculeret for 120 Td. Hartkorn; Lehns samlede Eiendomme indbefattede saaledes 4 Herregaarde med 331 Td. frit og 2145 Td. ufrit Hartkorn, adspredt i 34 Bønderhyer, samt 362 Td. Hartkorn matriculerede Tiender og betydelige Skove. Som Bestyrer af disse Eiendomme viste Lehn stor Dygtighed og beskæftigede sig isørligt i den Tid, hans Forretninger levede ham, med sine betydelige Samlinger, af hvilke Bøgerne, Malerierne, Koberingerne og Kobbersamlingen endnu saa temmelig ere i Behold. Bogsamlingen bestaaer af 4—5000 Bind trykte Bøger, især af theologisk og

historisk Indhold, foruden 60 Haandskrifter, hvoriblandt Codices af Ciceros Brev til Herennius, af Sallust og Valerius Maximus. Malerisamlingen indeholder Originaler af Carl von Mandern, van der Meulen, Momper, Böhme, Cham, Carlo Lotti, van der Aft, Berghem, et Par gode Stykker af den Rembrandtske og Rubenske Skole, som maatte ere Originaler; Kobberstiksamlingen bestaaer af over 2000 Stykker, for en stor Deel af gode Mestere, alle ældre end Midten af forrige Aarhundrede, deriblandt Albrecht Dürer, Waterloo, Saftleben, Swanewelt, Everdingen, Golzius, Saenredam, Audranerne, Ranteuil, Edelink, Callot, af Rembrandt ikke mindre end 77 Stykker; meget er isørligt gaaet tabt. Abraham Lehn lod sig nobilitere 1731 og boede stedse paa Berritsgaard, under hvilken han fra de andre Godser henlagte Byerne Birnæs og Soesmarke samt Maibølle og Hjelm; han døde 1757, hvorefter Berritsgaard og Høibygaard tilfaldt Sønnen Poul Abraham Lehn, en yderst virksom og driftig Mand, som forbedrede Gaard og Gods overordentlig, opførte fortrinlige Bygninger, anlagde gode Veie, — de første paa Holland, — Fabrikker, Spinderier og Teglbrennerier. 1775 købte han Durebygaard og forenede saaledes atter disse to Nabogaarde, af hvis Gods han 1781 oprettede Baroniet Guldborgland, ligesom af de ham i Fyen efter hans Farbroder tilfaldne Godser Hvidkilde, Lindstov og Rielstrup Baroniet Lehn og af Høibygaard, hvortil han lagde Lungholm, et Stamhuus, hvoraf senere Baroniet Sønderkarle er opstaaet. Han døde 1804, hvorefter Baroniet Guldborgland — hvis Residents Durebygaard nu blev — tilfaldt hans Datterdatter, Christiane Henriette Barner, som 1804 havde ægtet Kammerherre Baron D. D. Kaas-Lehn, der døde 1811 uden Børn, hvorefter hun 1820 ægtede Kammerherre, Baron Henrik Chr. Rosenørn-Lehn, nuværende Besidder af Friherstabet Guldborgland.

Berritsgaard, der nu altsaa kun er en Avlsgaard under Baroniet, har et Areal af 770 Td. Land Ager og Eng, der efter den gamle Matrikel er ansat til 67 Td. 1 Sk. efter den nye til 97 Td. 1 Sk. frit Hartkorn; Gaarden er bortforpagtet for 1300 Td. Byg og har en Besætning af 40 Heste, 160 Køer, foruden Ungavæg samt 200 Saar. Bøndergodset bestaaer af 118 Gaarde og 138 Huse, heri indbefattet Dvegaarden paa 180 Td. Land, der drives som Avlsgaard; Høvet er afløst 1843 af de 67 Gaarde; de øvrige vare hoveris frie fra gammel Tid af.

DIS-Danmark

1 0 8 4 2 0